

ПРОТОКОЛ

София, 03.06.2021 г.

от Обществено обсъждане

на проект на решение относно определяне на преференциални цени на електрическата енергия, произведена от възобновяеми източници, актуализация на преференциални цени на електрическата енергия, произведена от биомаса и определяне на премии на производителите на електрическа енергия от възобновяеми източници с обща инсталирана мощност 500 kW и над 500 kW.

Днес, 03.06.2021 г. от 10:03 ч. в сградата на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) се проведе обществено обсъждане на Комисията, в състав „Енергетика“, ръководено от председателя доц. д-р Иван Н. Иванов.

На заседанието присъстваха членовете на Комисията Георги Добрев, Ремзи Осман, Александър Йорданов, Владко Владимирков, Георги Златев, Евгения Харитоновна и главният секретар Росица Тоткова (без право на глас).

На заседанието присъстваха П. Младеновски – директор на дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“, И. Александров – началник на отдел „Цени и лицензии: електропроизводство, ВКП на електрическа и топлинна енергия“ и експерти на КЕВР.

Чрез съобщение на интернет страницата на Комисията, съгласно решение на КЕВР по Протокол № 97/27.05.2021 г., т. 1, за участие в общественото обсъждане на проект на решение относно определяне на преференциални цени на електрическата енергия, произведена от възобновяеми източници, актуализация на преференциални цени на електрическата енергия, произведена от биомаса и определяне на премии на производителите на електрическа енергия от възобновяеми източници с обща инсталирана мощност 500 kW и над 500 kW са поканени заинтересовани лица по смисъла на чл. 14, ал. 2 от Закона за енергетиката - държавни органи, браншови организации, енергийни предприятия, клиенти и организации на потребители.

Проектът на решение относно определяне на преференциални цени на електрическата енергия, произведена от възобновяеми източници, актуализация на преференциални цени на електрическата енергия, произведена от биомаса и определяне на премии на производителите на електрическа енергия от възобновяеми източници с обща инсталирана мощност 500 kW и над 500 kW е изготвен от работна група в състав: Пламен Младеновски, Елена Маринова, Ивайло Александров, Цветанка Камбурова, Ана Иванова, Радослав Наков, Радостина Методиева, Радослав Райков и Силвия Петрова.

На основание чл. 6а, ал.1 от Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г., и за преодоляване на последиците, решение на КЕВР по Протокол № 175 от 05.08.2020 г., т. 8, Комисията за енергийно и водно регулиране ограничава движението на хора и социалните контакти в сградата на регулатора и приоритетно въвежда дистанционно предоставяне на административни услуги и консултации за гражданите.

Предвид това, Комисията за енергийно и водно регулиране е поканила заинтересованите страни по смисъла на чл. 14, ал. 2 от Закона за енергетиката за дистанционно участие в общественото обсъждане чрез писмени въпроси и изказвания (изпращани на имейл на служител на Комисията до 16:00 часа на 02.06.2021 г.) и чрез програмата за съобщения Skype, за което е необходимо да се заяви участие в срок до 16:00 часа на 02.06.2021 г.

С писмо на КЕВР с изх. № Е-03-17-20/27.05.2021 г. като заинтересовани лица са поканени **МИНИСТЕРСТВО НА ЕНЕРГЕТИКАТА, ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, ФОНД „СИГУРНОСТ НА ЕНЕРГИЙНАТА СИСТЕМА“, „НАЦИОНАЛНА ЕЛЕКТРИЧЕСКА КОМПАНИЯ“ ЕАД, „ЧЕЗ РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ БЪЛГАРИЯ“ АД, „ЕЛЕКТРОРАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ЮГ“ ЕАД, „ЕЛЕКТРОРАЗПРЕДЕЛЕНИЕ СЕВЕР“ АД, „ЧЕЗ ЕЛЕКТРО БЪЛГАРИЯ“ АД, „ЕВН БЪЛГАРИЯ ЕЛЕКТРОСНАБДЯВАНЕ“ АД, „ЕНЕРГО-ПРО ПРОДАЖБИ“ АД, БЪЛГАРСКА ФОТОВОЛТАИЧНА АСОЦИАЦИЯ, БЪЛГАРСКА СОЛАРНА АСОЦИАЦИЯ, АСОЦИАЦИЯ НА ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ НА ЕКОЛОГИЧНА ЕНЕРГИЯ, БЪЛГАРО-ЯПОНСКА АСОЦИАЦИЯ ЗА ВЯТЪРНА И ФОТОВОЛТАИЧНА ЕНЕРГИЯ, СДРУЖЕНИЕ „СЪЮЗ НА ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ НА ЕКОЛОГИЧНА ЕНЕРГИЯ-ВГ“, СДРУЖЕНИЕ „ОБЕДИНЕН СЪЮЗ ЗА ЗЕЛЕНА ЕНЕРГИЯ“, СДРУЖЕНИЕ „АСОЦИАЦИЯ НА ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ НА БИОГАЗ“, СДРУЖЕНИЕ „БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ЗА УСТОЙЧИВА ЕНЕРГИЯ“, СДРУЖЕНИЕ „ФОНДАЦИЯ ЗА ОКОЛНА СРЕДА И ЗЕМЕДЕЛИЕ“, НСНЕ „ЕКОЕНЕРГИЯ“, СДРУЖЕНИЕ „АЛИАНС ЗА ОКОЛНА СРЕДА“.**

МИНИСТЕРСТВО НА ЕНЕРГЕТИКАТА, ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, ФОНД „СИГУРНОСТ НА ЕНЕРГИЙНАТА СИСТЕМА“, „НАЦИОНАЛНА ЕЛЕКТРИЧЕСКА КОМПАНИЯ“ ЕАД, „ЧЕЗ РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ БЪЛГАРИЯ“ АД, „ЕЛЕКТРОРАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ЮГ“ ЕАД, „ЕЛЕКТРОРАЗПРЕДЕЛЕНИЕ СЕВЕР“ АД, „ЧЕЗ ЕЛЕКТРО БЪЛГАРИЯ“ АД, „ЕВН БЪЛГАРИЯ ЕЛЕКТРОСНАБДЯВАНЕ“ АД, „ЕНЕРГО-ПРО ПРОДАЖБИ“ АД, АСОЦИАЦИЯ НА ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ НА ЕКОЛОГИЧНА ЕНЕРГИЯ, БЪЛГАРО-ЯПОНСКА АСОЦИАЦИЯ ЗА ВЯТЪРНА И ФОТОВОЛТАИЧНА ЕНЕРГИЯ, СДРУЖЕНИЕ „СЪЮЗ НА ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ НА ЕКОЛОГИЧНА ЕНЕРГИЯ-ВГ“, СДРУЖЕНИЕ „ОБЕДИНЕН СЪЮЗ ЗА ЗЕЛЕНА ЕНЕРГИЯ“, СДРУЖЕНИЕ „АСОЦИАЦИЯ НА ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ НА БИОГАЗ“, СДРУЖЕНИЕ „БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ЗА УСТОЙЧИВА ЕНЕРГИЯ“, СДРУЖЕНИЕ „ФОНДАЦИЯ ЗА ОКОЛНА СРЕДА И ЗЕМЕДЕЛИЕ“, НСНЕ „ЕКОЕНЕРГИЯ“, СДРУЖЕНИЕ „АЛИАНС ЗА ОКОЛНА СРЕДА“ не са заявили дистанционно участие в общественото обсъждане.

Участие в общественото обсъждане чрез програмата за съобщения Skype са заявили:

- г-жа Меглена Русенова – председател на УС на Българска фотоволтаична асоциация;
- г-жа Малинка Николова - председател на УС на Българска соларна асоциация;
- г-н Слави Рангелов – представляващ GREEN ENERGY;
- г-н Димитър Канев – частно лице;
- г-н Георги Стефанов – ръководител практика „Климат и Енергия“ – WWF България;
- г-н Румен Михайлов – представляващ Нетикс ООД;
- г-жа Миглена Стоилова – председател на НС на Българска ветроенергийна асоциация;
- г-н Стоимен Кръстев - Валмар Консултинг ЕООД;
- г-н Веселин Тодоров – управител на ВВТ Инженеринг ЕООД;
- г-жа Десислава Маринова - производител;
- г-н Слави Михалев – собственик на фотоволтаична централа;
- г-н Георги Дъбев - управител на фирма Solar Solution Bulgaria;

- г-жа Анна Филипова – представляваща „ЕС – 3“ ООД;
- г-н Николай Ялъмов – управител на „Еко Енерджи Мениджмънт“ ООД.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Уважаеми колеги, Комисията, както винаги, е публикувала доклада, свързан с проект на решение, както и самия проект на решение и заедно с това е потърсила отговори за участие от основните енергийни дружества, институции и организации. Както и Вие знаете, има възможност и всеки гражданин, който пожелае, да се включи в дискусиата на общественото обсъждане. Тези, които са се отзовали реално на поканата от Комисията за енергийно и водно регулиране за участие в общественото обсъждане, са следните (ще прочета както организациите, така и имената)... Още от сега искам да кажа, че отправям енергичен апел към участниците в дискусиата, да представят своята позиция в рамките на три минути, малко след това аз ще ги предупредя и, ако продължават да правят пространни изказвания, особено над пет минути, ще прекъсвам тяхното изказване. Вие знаете, че в рамките на общественото обсъждане, винаги има 14-дневен срок, в който всяко заинтересовано лице, може да представи в Комисията писменото си становище, съдържащо препоръки, контестации и възражение по едни или други аспекти на проекторешението на Комисията за енергийно и водно регулиране. Моля, това да се има предвид от участниците в обсъждането. И така, започвам: Българската фотоволтаична асоциация - становището ще бъде представено от г-жа Меглена Русенова; Българска соларна асоциация - становището ще представи г-жа Малинка Николова; следват участие на лица, които представляват отделни производители, някои от тях са се записали като частни лица или някои организации, включително и неправителствени организации и продължавам: г-н Слави Рангелов ще представи становището на GREEN ENERGY; г-н Димитър Канев – участва в дискусиата като частно лице; г-н Георги Стефанов, който е ръководител практика „Климат и Енергия“, ще представи становището на WWF България; г-н Румен Михайлов, становището на Нетикс ООД; г-жа Миглена Соилова, становището на Българската ветроенергийна асоциация; г-н Стоимен Кръстев, становището на Валмар Консултинг ЕООД; г-н Веселин Тодоров – управител на ВВТ Инженеринг ЕООД; г-жа Десислава Маринова - като производител на ВЕИ енергия; г-н Слави Михалев – собственик на фотоволтаична централа; г-н Георги Дъбев, становището на Solar Solution Bulgaria; г-жа Анна Филипова, становището на „ЕС – 3“ ООД и г-н Николай Ялъмов, становището на „Еко Енерджи Мениджмънт“ ООД. В този ред ще давам думата на участници в дискусиата и започваме с първия от тях.

Моля, връзка с г-жа Меглена Русенова, която ще ни представи становището на Българската фотоволтаична асоциация.

Служител от КЕВР потърси г-жа Меглена Русенова - председател на УС на Българска фотоволтаична асоциация, за видео разговор чрез програмата за съобщения Skype.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Заповядайте, г-жо Русенова, здравейте. Дали ме чувате?

Меглена Русенова - председател на УС на Българска фотоволтаична асоциация:

Здравейте!

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Да, г-жо Русенова, чувате ли ни?

Меглена Русенова - председател на УС на Българска фотоволтаична

асоциация:

Да, чувам Ви чудесно.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

В такъв случай, Ви каня, да представите становището на Българска фотоволтаична асоциация по проекта на решение на Комисията за енергийно и водно регулиране, обект на днешното обществено обсъждане. Заповядайте!

Меглена Русенова - председател на УС на Българска фотоволтаична асоциация:

Благодаря Ви! Уважаеми доц. Иванов, председател на КЕВР, уважаеми госпожи и господа членове на КЕВР, уважаеми членове на работната група. От името на Българска фотоволтаична асоциация накратко ще Ви запозная с нашето становище по предложеното решение. Разбира се, в определения от Вас срок ние ще представим и нашето писмено становище, което ще бъде с по-подробни данни. На първо място, становището ни по определените прогнозни пазарни цени за електрическа енергия, произведена от слънчева енергия. Считаме, че след направения анализ и изчисления, определеният коефициент за нашата технология, отговаря и на данните, с които Българската фотоволтаична асоциация разполага. И този коефициент, при неговото изчисление (според нас Комисията е спазила формулата в Наредба № 1) и упражнен върху предложената прогнозна пазарна цена за базова енергия, е коректно отразен. В частта, която се отнася до определянето на преференциалната цена за фотоволтаични централи до 5 kW и до 30 kW, обаче ние имаме някои предложения, които бихме искали да обърнем внимание на работната група и на членовете на КЕВР. Защото през последните (особено два - три месеца) има много бързо развиваща се тенденция, за която за нас е важно да Ви информираме и се надяваме, че ще вземете предвид при финалното определяне на преференциалните цени за покривните фотоволтаични централи до 5 kW и от 5 kW и до 30 kW. Считаме, че те трябва да се преразгледат в посока на увеличение спрямо предложените в проекторешението ценови параметри и да отразят следното:

Ние видяхме източниците върху, които работната група е структурирала доклада си и, разбира се, те са уважавани, международно признати източници, като Фраунхофер институт. От 24 май обаче анализ на Блумбърг показва, безпрецедентно за последните десет години, увеличаване с над 18 % на цената на фотоволтаичните панели. Това е тенденция в световен мащаб и се дължи на в пъти увеличената цена на полисилиция, който е основна суровина за производството на фотоволтаичните панели. Както Блумбърг отбелязва, в свой анализ от 24 май, това 18 % увеличение на цената на фотоволтаичните панели е безпрецедентно за последните 10 години, през които цената на панелите падеше с над 90% или в същото време наблюдаваме в пъти увеличена цена на металите и на кабелите. Навлото (или това са транспортните разходи с кораб от Китай) също е в пъти увеличено. Намираме се в безпрецедентен период на рязко увеличение на основните компоненти за изграждането на фотоволтаични централи. Това мисля, че следва да бъде отразено, когато се разглежда във финалното решение на КЕВР и да се отчете, така че да може то да отрази най – актуалните тенденции относно повишаването на цените на всички компоненти за изграждането на фотоволтаични централи. Още повече, че те са единствените, които подлежат на стимул ВЕИ, съгласно българското законодателство. Ние ще Ви предоставим в нашето писмено становище и конкретните данни. Исках да обърна внимание, че особено за металите, за кабелите, говорим за увеличение в пъти, както и за транспортните разходи. Също така ще направим предложение, да се обсъди възможността разрешаването за...

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Има проблем с връзката, г-жо Русенова.

Меглена Русенова - председател на УС на Българска фотоволтаична асоциация:

Да. Ще направим предложение да се разреши поставянето на покривни фотоволтаични централи до 30 kW и в неурбанизираните територии...

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Така...

Меглена Русенова - председател на УС на Българска фотоволтаична асоциация:

Имаме ли връзка сега?

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Продължете, ще Ви информирам, ако връзката прекъсне. Продължете.

Меглена Русенова - председател на УС на Българска фотоволтаична асоциация:

Нашето предложение е да се разгледа възможността за допускане присъединяване на покривни фотоволтаични централи до 5 и до 30 kW и в неурбанизираните територии. Считаме че това е логична стъпка. Това са например вилните зони, каквито има покрай по-големите, а и не само покрай по-големите градове в България. Това са естествени територии, в които в общия случай не се водят урбанизирани територии, но са естествено място, в което едно домакинство може да реши да инвестира в своя ваканционен или вилен имот. Това според нас ще даде възможност да се разшири обхватът на собствениците, на инвеститорите, които решават да направят подобна инвестиция.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Ориентирайте се към завършване, г-жо Русенова. Пет минути вече говорите, но може би не сте го почувствала.

Меглена Русенова - председател на УС на Българска фотоволтаична асоциация:

Да. Благодаря Ви!

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

И аз Ви благодаря и се надяваме, че това, което не остана време да кажете, ще бъде отразено в писменото становище, което ще ни представите в 14-дневния срок, който добре познавате.

Меглена Русенова - председател на УС на Българска фотоволтаична асоциация:

Да, добре. Благодаря. Приятен ден!

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Успешен ден от името на Комисията Ви пожелавам. Колеги, ние преминаваме към г-жа Малинка Николова от Българската соларна асоциация.

Служител от КЕВР потърси г-жа Малинка Николова - председател на УС на Българска соларна асоциация, за видео разговор чрез програмата за съобщения Skype.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Здравейте, г-жо Николова. Чувате ли ме?

Малинка Николова - председател на УС на Българска соларна асоциация:
Здравейте. Чуваме ли се?

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Разбира се, в такъв случай, моля, да представите становището, макар и в сбит вид, на Българска соларна асоциация, по проекта на решение на Комисията за енергийно и водно регулиране, обект на разглеждане днес. Заповядайте!

Малинка Николова - председател на УС на Българска соларна асоциация:

Добър ден! Българска соларна асоциация смята, че цените, които са определени за централи до 5... *(лоша връзка)*

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Има ли проблем с връзката?

Малинка Николова - председател на УС на Българска соларна асоциация:

Няма. Сега по-добре ли се чува?

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Сега чувам, да! Продължете.

Малинка Николова - председател на УС на Българска соларна асоциация:

От Българска соларна асоциация направихме сериозен анализ на предложените от Комисията цени и сме на мнение, че параметрите, които са заложили, нямат особена връзка с крайната определена цена. Защото нито стойността на модулите, нито на допълващото оборудване, като метали, транспорт, не отговарят на параметрите, които са зададени и данните, които са извлечени и дори има грешка в тях. Казвате, че цената за миналата година е била 38 цента на Wp, а тя реално е била 34. Вие в доклада определяте намаление, а в същото време има сериозно увеличение. Това нещо трябва много сериозно да се прецизира. Имаме сериозни забележки отново към експлоатационните разходи, тъй като не са взети предвид изключително много елементи от тях. Спрямо 2016 г. например има намаление от 33,6% в експлоатационните разходи, което дори само заради увеличението на праговете на минималната работна заплата, няма как да отговаря на истината. Знаете, че има и допълнителни изисквания за сигурност, които по никакъв начин не са отразени. Това ще опишем в становище много подробно, но бихме искали да направим среща с Комисията, за да изложим тези и други проблеми, които срещаме с работата при централи до 30 kW в урбанизирана територия.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-жо Николова. Ние ще очакваме Вашето писмено становище. Искам все пак да Ви съобща, че Комисията няма практика да провежда срещи с отделни производители, защото вие разбирате, че не сте единствените, които биха пожелали такава среща. Всичко, което искате да ни кажете, моля, да бъде представено в писменото становище.

Малинка Николова - председател на УС на Българска соларна асоциация:

Ние представляваме голяма част от монтажните фирми...

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Това не пречи да ни представите писмено становище на цялата голяма част, която

представяват.

Малинка Николова - председател на УС на Българска соларна асоциация:

Писменото становище е отделно от срещата, на която бихме искали да обсъдим и други проблеми.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Аз вече Ви казах, че по време на месеца, през който Комисията работи върху ценовите решения и цялата процедура, няма никаква възможност за провеждането на такива срещи. Благодаря Ви за участието. От името на Комисията Ви пожелавам успешен ден. Колеги, продължаваме с третия участник, това е г-н Слави Рангелов, който ще представи становището на GREEN ENERGY. Моля, връзка с г-н Рангелов.

Служител от КЕВР потърси г-н Слави Рангелов – представляващ GREEN ENERGY, за видео разговор чрез програмата за съобщения Skype.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Г-н Ангелов, чувате ли ме? Извинете, г-н Рангелов, чувате ли ме?

Слави Рангелов – представляващ GREEN ENERGY:

Ало!

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Да, г-н Рангелов, заповядайте. Имате думата. Изразете становището на GREEN ENERGY по повод на проекта на решение на Комисията.

Слави Рангелов – представляващ GREEN ENERGY:

Благодаря Ви, г-н Иванов, благодаря на уважаемите колеги.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Да, слушаме Ви!

Слави Рангелов – представляващ GREEN ENERGY:

Да, чувам Ви. Вие чувате ли ме?

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Да, да.

Слави Рангелов – представляващ GREEN ENERGY:

Добре. С риск да се повтори с колегите, ще бъда... *(лоша връзка)*

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Звукът изчезна отново.

Слави Рангелов – представляващ GREEN ENERGY:

Да. Чуваме ли се сега?

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Да, да, продължете.

Слави Рангелов – представляващ GREEN ENERGY:

Да. Чувам Ви. Благодаря Ви. Ало.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Да. Слушаме Ви!

Слави Рангелов – представляващ GREEN ENERGY:

Добре, това, което бих искал да кажа е следното. Цената на металите, реално, спрямо миналата година, има 100-110% увеличение. Цената на панелите, спрямо миналата година по това време, има увеличение от около 20%. Ние сме представител на най-голямата компания за производство на панели и на клетки в света. От тях имаме информация, че предстои ново увеличение, което ще бъде в рамките на две, три седмици. Това е породено първо, от полисилиция, недостатъчни количества и голямо търсене в световен мащаб и от друга страна, цената на транспорта, който миналата година беше... за пример 2000-2500 долара, а в момента е между 10 – 11 хил. долара. Това можем да Ви го предоставим, като конкретни данни, защото ние правим такъв внос. Това е от една страна. От друга страна: в същото време се съкращава и срокът на изкупуване на преференциална цена, защото крайната дата, нали знаем, е 31.12.2035 г. Тоест получава се, така че всички компоненти растат (тяхната цена), срокът се съкращава, а в същото време цената, на която се предлага е с... *(лоша връзка)*

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Заглъхва гласът Ви, Г-н Рангелов. Продължете, но в близост до микрофона. Г-н Рангелов, уви връзката не е стабилна. Ние чухме основното, което Вие казахте, че е подценена цената на соларните панели и на енергията, произведена от тях. Ще Ви помоля, ако не може да се възстанови веднага връзката, всичко това, което искате още да кажете, да ни го представите писмено в регламентирания 14-дневен срок след днешното обществено обсъждане. Или, ако имате нещо важно да кажете, но съвсем кратко, защото виждам, че трудно върви комуникацията с Вас. Вие сте в превозно средство, не зная това ли е причината, но наистина трудно върви.

Слави Рангелов – представляващ GREEN ENERGY:

Добре, аз ще го предоставя това като информация. Другото, на което исках да обърна внимание е, че включително преди два дни получихме писмо от ЧЕЗ. Цената на свободен пазар, която те предлагат е 170 лв., т.е. вече отиваме на цена на свободен пазар, която е по-висока от цената, която се води преференциална цена, а в същото време от тази преференциална цена, ние изваждаме 5% Фонд за стабилност на електроенергийната система, изваждаме разходи за балансиране, разходи за достъп и реално цената, която нетно се получава е доста по-ниска, включително от тази, която нали е заложена в проекторешението...

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Рангелов. Ще очакваме Вашето писмено становище. Все пак да отбележа, че прогнозната годишна цена, която Комисията определя, е от порядъка на 120 лв. за MWh. Колеги, продължаваме със следващия участник и това е г-н Димитър Канев, който се е записал, че иска думата в качеството си на частно лице. Моля, връзка с г-н Канев.

Служител от КЕВР потърси г-н Димитър Канев – частно лице, за видео разговор чрез програмата за съобщения Skype, но не беше осъществена връзка.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Не е на линия ли? В такъв случай, колеги, ако все пак г-н Канев ни слуша в момента, а и да не ни слуша дори, той трябва да знае, че има 14-дневен срок, в който може да представи писмено становище в Комисията, където да опише това, което е възнамерявал да каже в прякото си участие в общественото обсъждане днес. Преминаваме към г-н Георги Стефанов, който е ръководител практика „Климат и Енергия“ и представлява становището на WWF България. Моля, връзка с г-н Стефанов.

Служител от КЕВР потърси г-н Георги Стефанов – ръководител практика „Климат и Енергия“ – WWF България, за видео разговор чрез програмата за съобщения Skype.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:
Г-н Стефанов, здравейте.

Георги Стефанов – ръководител практика „Климат и Енергия“ – WWF България:
Здравейте, чуваме ли се?

Доц. д-р Иван Н. Иванов:
Чуваме се добре и се виждаме добре, така че, моля, представете становището на WWF България, като, разбира се, се спрете само на най-важното в този интервал, както съм казал: 3, максимум до 5 минути, останалото да се представи в писмен вид. Заповядайте!

Георги Стефанов – ръководител практика „Климат и Енергия“ – WWF България:

Благодаря Ви, доц. Иванов, уважаеми колеги, уважаеми участници, здравейте. От името на Световен фонд за природата – WWF, ние искаме да изкажем една принципна подкрепа за това, което чухме като становище от преждеговорившите преди мен, във формата на ценообразуване, съобразявайки и глобалните тенденции, европейските цели и необходимостта всъщност в България да търсим развитие в преодоляването на предизвикателствата в сектор „Енергетика“, която е Ваша ежедневна работа и, разбира се, наша. Защо казвам това? Защото в крайна сметка, едва през последните няколко години, ние видяхме едно желание за развитие специфично на малките и средните до 30 kW инсталации, фотоволтаични, което в крайна сметка все още не е станало масово и все още не отговаря на европейското законодателство, особено в частта на енергийната независимост на домакинствата. Съобразявайки икономическото състояние на мнозинството от българските граждани, разбира се, тук няма как да изпусна и малкия, и средния бизнес, се опасяваме, че това ще бъде стъпка назад от предприетите действия за промяна, децентрализация и трансформация на подхода за производство на енергия. Няма как всъщност да не отразим особено последните трендове на стойността на първичните метали, продукти, транспорт във връзка с включително и с пандемията, които специалистите... пак казвам, ние разбираме тяхното остойностяване, се измениха изключително много през последните месеци, точно заради тази пандемиологична обстановка. Не на последно място, не бива да забравяме, че всъщност, възможностите за развитие на възобновяемата енергия, спрямо ограниченията за изграждане в земеделски земи, спрямо ограничението в защитени територии и зони, всъщност дава една много малка перспектива, къде могат да се случват, и когато ние не разглеждаме може би някъде около 20% от територията на България, когато всъщност ние не разглеждаме и не подкрепяме малките и средни инсталации, и включително чрез тяхното ценообразуване ние се отдалечаваме от постигане на европейските цели, които сме подкрепили и желаем да постигнем. Вземайки предвид и вчерашната дискусия, неадресирайки, с извинение ще

кажа големият проблем „слонът в стаята“, а именно въглищните централи, механизмите за капацитет, дългосрочните договори, всички тези проблематични точки, които се обсъждаха вчера, всъщност оставаме отново с горчивина и усещането, че *ние ще ги спрем, пък за онези ще мислим варианти*. Колеги, намираме се в 21 век, имаме цели за европейско развитие, цели за 2030, цели за 2050. Време е всъщност да дадем шанс. Не на последно място, и с това приключвам. В рамките на справедливия преход и предвидените средства за създаване на нови работни места WWF изготви анализ, който ще Ви изпратим и на Вас другата седмица, който казва, че всъщност асемблирането на фотоволтаични инсталации, пак казвам не производство, а асемблирането в България, може да бъде една алтернатива за икономическа заетост в тези въгледобивни региони във връзка с реструктурирането на въгледобива и въобще производството на енергия от въглища. В този случай ние трябва да се фокусираме в тази посока, как укрепваме този капацитет, как развиваме този капацитет, тези няколко хиляди фирми, които го правят буквално са Донкихотовци и тези действия, които виждаме в момента, по-скоро целят да отсеят само тези, които ще успеят да оцелеят, а не да крепят икономическото възстановяване и развитие във връзка и с пандемията. Благодаря Ви!

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Стефанов, за изказването, което съдържаеше и голяма доза емоция, явно понеже сте ангажиран с тази тема. Все пак искам да отбележа това, което, Вие, изтъкнахте, че има сравнително малко свободна площ за реализиране на фотоволтаични централи в България, мисля че го казахте, поради различни ограничения. Нека да напомня, че специално реализирането на соларни централи до 30 kW, е предвидено за домакинства с оглед задоволяване на техните нужди. Няма съмнение, че големите български градове представляват една неизчерпаема възможност за реализиране на плоските покриви на такива централи, което ще бъде истинската децентрализация на енергийната ни система. Защото тази цел е именно в съответствие с европейските документи и за съжаление, ако двамата с Вас се разходим из няколко български села, ще открием не десетки, а стотици изоставени къщи, в които няма никакви домакинства, и където фирмите, които произвеждат, от такива изоставени терени и къщи, електрическа енергия от слънце, реално са и в условията, в които са и големите производители на соларна енергия, само че са на преференциална цена. България трябва действително да спазва европейските директиви. Ние, Комисията, сме твърдо привърженици за това, защото трябва да изпълним директивата до 2030 г. да постигнем специално в частта на възобновяема енергия от крайното потребление на електроенергия 30% и 27% от общото потребление на енергия. Благодаря Ви за участието. Желая Ви успешен ден!

Колеги, ние преминаваме към г-н Румен Михайлов, който ще представи позицията на Нетикс ООД.

Служител от КЕВР потърси г-н Румен Михайлов – представляващ Нетикс ООД, за видео разговор чрез програмата за съобщения Skype.

Румен Михайлов – представляващ Нетикс ООД:

Ало, здравейте.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Здравейте, г-н Михайлов! Чуваме Ви добре. Моля Ви, представете позицията на Нетикс ООД по проекта на решение, изготвен от работната група на Комисията за енергийно и водно регулиране, което е обект на днешното обществено обсъждане. Слушаме Ви!

Румен Михайлов – представляващ Нетикс ООД:

Здравейте, добър ден! Мнението ми се припокрива до голяма степен с това, което колегите вече изложиха. Аз си направих труда да разгледам начина, по който сте образували цените от 2019 г. насам. Това, което ми направи впечатление е, че 2019 г. Вие сте определили норма на инвестициите от 1200 евро на инсталиран kWp, а 2020 г. сте отчели с 3% понижение на цената на панелите и цената, която сте определили като инвестиционна е 1164 евро/kWp, което съответства на 3% намаление на цената на модулите. Дотук добре. 2021 г. определяте 10, 53% намаление на цената на модулите. В същото време, цената на инвестиционните разходи на kWp става 808 евро, което съответства на 30,53% и аз, честно казано, оставам с впечатлението, че е допусната някаква техническа грешка, тъй като логиката от предната година е запазена - 3% намаление на цената на панелите, 3% намаление на инвестиционните разходи. Тази година 10% намаление на цената на панелите. Как сте стигнали до тази цифра е тема на друга дискусия, но приемаме 10% намаление на цената на панелите, 30% намаление на цената на инвестиционните разходи, въпреки че както други колеги отбелязаха, имаме двукратно поскъпване на цената на металите, а вчера имаше статия в уважавана медия, че за първи път цената на контейнер от Азия до Европа е преминала границата от 10 хил. долара., което в сравнение преди пандемичните нива е увеличение 458%. И за мен остава мистерия как Вие сте определили конкретното предложение за 160,11 лв., при положение че нито един от разходите, които са включени в изграждането на една такава система, не показва такава тенденция. В крайна сметка Вие трябва да гледате тенденции. Не искам да звучи като критика, но Вие трябва да гледате тенденции, тъй като определяте цените за цяла една календарна година напред, а не спот индикатори. Нали Вие взимате примерно цените март месец? Аз си направих труда да разгледам източниците, които сте взели. Да, така е, март месец има леко понижение на цените, но февруари, април и май цените на фотоволтаичните модули всъщност са нагоре и почти се изравняват с миналогодишните нива от м. май, без да включваме транспорта, тъй като източниците, от които Вие взимате данните... PG Magazine, P Exchange реално погледнато не отчитат цената за доставка, която е, както казахме, с 458% нагоре. Другото нещо, което ме притеснява е, че Вие използвате „Фраунхофер“ институт, които публикуват доста обзорен, доста хубав доклад. Всичко е страшно, само че последната дата, на която този доклад е публикуван е на 16.09.2020 г., т.е. Вие използвате данни, които са на девет месеца или осем, за да определите преференциални цени на инсталации за следващите 12 месеца, така че смятам, че има нужда от малко осветляване на методиката, която използвате, за да установите инвестиционната цена, тъй като подозирам, че оттам надолу всичко вече е калкулация с разходи и в крайна сметка Вие гоните годишна норма на възвръщаемост от 7%. На базата на инвестиционните разходи, определяте преференциалната цена, но според мен трябва повече прозрачност и по-голямо описание в детайли как се стига до тази инвестиционна цена, тъй като аз не мисля, че е реална в момента.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Михайлов!

Румен Михайлов – представляващ Нетикс ООД:

И аз благодаря!

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Вие останете все пак на линия, защото след всичките изказвания на участници в дискусията, аз ще дам думата на работната група и на някой от поставените въпроси ще се получи отговор веднага, а иначе при финалното решение на Комисията, в доклада, който съпътства решението, ще се даде отговор на всяко едно предложение или възражение, което е постъпило. Желая Ви, от името на Комисията, успешен ден. Колеги, ние преминаваме към г-жа Миглена Стоилова, която ще представи позицията на Българска

ветроенергийна асоциация.

Служител от КЕВР потърси г-жа Миглена Стоилова – председател на НС на Българска ветроенергийна асоциация, за видео разговор чрез програмата за съобщения Skype.

Миглена Стоилова – председател на НС на Българска ветроенергийна асоциация:

Здравейте.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Здравейте, г-жо Стоилова. Заповядайте! Моля, представете позицията на Българска ветроенергийна асоциация по проекта на решение, който Ви е представен от името на Комисията за енергийно и водно регулиране.

Миглена Стоилова – председател на НС на Българска ветроенергийна асоциация:

Здравейте. Благодаря за дадената дума. Уважаеми г-н Председател, уважаеми членове на Комисията, членове на работна група, колеги. Българската ветроенергийна асоциация, разбира се, ще входира своето становище в определения срок, а сега просто накратко искам да акцентирам върху два основни момента при определяне на прогнозната пазарна цена. Първо, както Комисията правилно споменава, цената на електроенергията в момента е изключително волативна, по принцип това е ликвидност на форуърдните цени на електроенергията, т.е. на продуктите, които се предлагат, както на българската борса (но и не само) и на фючърсите за български продукти NX и освен това сме свидетели на безпрецедентна спекулативна търговия на въглеродни емисии, което неминуемо дава отражение върху цената на електроенергията. В тази връзка препоръчвам максимално близо до старта на новия регулаторен период, цената, която сте определили прогнозно за базова енергия да бъде *... (лоша връзка)* да не е надценена. По отношение на вторият ми акцент. По отношение на коефициента прогнозно определяне на цена за вятър спрямо базова енергия. Това, което Комисията е изчислила е 096439 коефициент за отклонение спрямо базова енергия. Ние изчислихме по отношение на този коефициент за централи, които попадат в групата на анализ, който Вие правите (присъединение на високо напрежение) и коефициентите или процента отклонени, които ние виждаме е... *(лоша връзка)*. Затова бихме искали да направите още веднъж тази преценка и да видим дали не става въпрос за някаква техническа грешка, защото това е изключително. Коефициентът ние го виждаме около 4% по-висок от този, който в действителност е за постигната цена на вятърна енергия спрямо базова енергия за предишния период или по-скоро за 2020 г.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви за участието. Предполагам, че ще получим и Вашето писмено становище?

Миглена Стоилова – председател на НС на Българска ветроенергийна асоциация:

Разбира се. Ще получите нашето писмено становище, подробно в определения срок.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-жо Стоилова. Успешен ден Ви желая от името на Комисията.

Миглена Стоилова – председател на НС на Българска ветроенергийна

асоциация:

Благодаря!

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Преминаваме към г-н Стоимен Кръстев, който ще представи становището на Валмар Консултинг ЕООД.

Служител от КЕВР потърси г-н Стоимен Кръстев - представляващ Валмар Консултинг ЕООД, за видео разговор чрез програмата за съобщения Skype.

Стоимен Кръстев - представляващ Валмар Консултинг ЕООД:
Здравейте!

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Здравейте, г-н Кръстев. Очакваме да чуем становището на Валмар Консултинг ЕООД по проекта на решение на Комисията за енергийно и водно регулиране, което обсъждаме днес. Заповядайте.

Стоимен Кръстев - представляващ Валмар Консултинг ЕООД:

Становището на Валмар Консултинг ЕООД се припокрива в голяма степен с всички изказани мнения и становища до момента, поради няколко причини. Инвестиционните разходи по наши изчисления са нараснали с не по-малко от 20-25 % само за около 6 месеца, породени от цената на металите, цената на транспорта, цената на труда. В същото време е увеличена и стойността на експедиционните разходи, според наши изчисления, което означава, че при предложените цени и произведените часове, които ще бъдат изкупени се намалява драстично инвеститорският интерес към изграждане на малки фотоволтаични централи. Цената плюс това се доближава (според наши анализи) и ще се изравни съвсем скоро с цената на свободния пазар, което прави преференциалните цени неефективни. В общи линии това е нашето становище. Пак го казвам и в подкрепа на всичко, което до момента казаха и моите колеги.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Кръстев за стегнатото изказване и това, че не повторихте аргументите, които бяха казани от преждеговорившите.

Стоимен Кръстев - представляващ Валмар Консултинг ЕООД:
Благодаря и аз.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Успешен ден Ви пожелаваме. Всичко добро.

Стоимен Кръстев - представляващ Валмар Консултинг ЕООД:
Всичко добро, приятен ден!

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

И на Вас. Преминаваме към г-н Веселин Тодоров, който е управител на ВВТ Инженеринг ЕООД.

Служител от КЕВР потърси г-н Веселин Тодоров – управител на ВВТ Инженеринг ЕООД, за видео разговор чрез програмата за съобщения Skype.

Веселин Тодоров – управител на ВВТ Инженеринг ЕООД:

Чуваме ли се?

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Чуваме се, г-н Тодоров. Заповядайте, имате думата. Моля, да представите становището на представляваната от Вас компания по проекта на решение на Комисията. Заповядайте!

Веселин Тодоров – управител на ВВТ Инженеринг ЕООД:

Здравейте на всички! Уважаеми г-н Председател, уважаеми членове на Комисията, както и на колеги и председатели на други институции, участващи в дискусиата. Това, което е нашето становище към момента е следното:

Ценообразуващият механизъм за нас е абсолютно непрозрачен, абсолютно субективен и слабо отнесен спрямо икономическите показатели и практическото изпълнение на проектите. За определяне на базовото ниво на инвестиционните разходи към момента е взета една стойност от 2019 г., която абсолютно не кореспондира с моментните разходи за дадена експлоатационна система. Виждаме, проверили сме много добре източниците, от които взимате информацията. Така е в доклада на института Фраунхофер, който е с, както отбеляза един колега, девет месеца по-назад като дата, отчита наистина за 2019 г. като средна стойност от 1050 евро за инвестиционен разход. Отнесено обаче към 2020 – 2021 г. това няма нищо общо с разходите. Както другите колеги, да не се припокривам: и цената на желязото е скочила, и цената на медта е скочила, и транспортните разходи. Да не говорим, че инвестиционните разходи от доклада, който Вие взимате се оказва, че цената не включва допълнителни разходи като транспорт, като такси продуктови и тям подобни логистични инвестиционни разходи. Всичкото това води до една изкривена цена, която...*(лоша връзка)* и която Комисията е сметнала, че е необходимо да съгласува, което в крайна сметка или ще доведе до убиване на бизнеса, или цели някакви задкулисни игри. Нашето становище по предложението е следното: развитието на фотоволтаичния бизнес в областта на малки централи ще бъде изключително затруднено, ако тази цена се запази, която Вие сте дали, тъй като възвръщаемостта върху ...*(лоша връзка)* ще бъде едно убийство на целия бизнес. Това...*(лоша връзка)*

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Прекъсна се връзката.

Веселин Тодоров – управител на ВВТ Инженеринг ЕООД:

...*(лоша връзка)* това неимоверно ще доведе до отлив на инвестициите.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Да, продължете.

Веселин Тодоров – управител на ВВТ Инженеринг ЕООД:

Ало, чуваме ли се?

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Да.

Веселин Тодоров – управител на ВВТ Инженеринг ЕООД:

Това неимоверно ще доведе до отлив на инвестициите, както и в момента проекторешението довежда до отлив. Ние като компания инсталатор и предлагача услугите за инсталация на фотоволтаични централи в последната седмица имаме отказани множество договори в тази връзка. Както знаем, също и 30 kW централи са със значително

улеснени процедури по строителство, узаконяване и присъединяване и утвърждаването на предложената цена ще доведе до отлив на строителството на малки централи, което от своя страна ще забави развитието на България в зеления ни преход. Дори в момента при засиления интерес на строителството на такива централи страната пак не може да подсигури и да покрие необходимите критерии за зелена енергия в електропреносната ни мрежа. Последната ни точка от нашето становище е следното:

При едно от неблагоприятните последствия ще бъде отнетата възможност на собственика да инвестира разумно в енергийната си независимост. Опитът за налагане на тази неоправдана и неоснователна цена също ще доведе до запазване на статуквото на енергиен феодализъм и ще доведе до явно предимство на ...*(лоша връзка)* големите фирми пред малките. Ще се утвърди отново заробването на българина към ...*(лоша връзка)* задкулисите играчи на пазара и електроразпределителните дружества. Комисията през ...*(лоша връзка)* при положение, че има толкова много механизми за ...*(лоша връзка)* на централи е недопустимо. Благодаря за включването, лек ден!

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Тодоров! Първо, по повод на Вашето изказване, че нашето решение може да бъде евентуално и продиктувано от задкулисни игри. Искам да Ви кажа, че ако Вие не представите данни (да не кажа доказателства) за подобно Ваше твърдение, това означава, че това е една откровена клевета, защото Комисията не се занимава със задкулисни игри и второто, което исках да запитам, понеже Вие казвате, че ще има съществен отлив на инвеститори при тези цени, които са определени в проекта на решение, бихте ли казали, сигурно сте направили такава оценка, за да правите подобни изявления, какъв е срокът за изкупуване на инвестициите при цените, които предлага в проекта на решение Комисията?

Говори се без микрофон

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Поне нека ме чуят останалите участници, защото това е важен въпрос. Преминаваме към г-жа Десислава Маринова. Тя е в качеството на производител и ще участва в дискусиата днес. Моля, връзка с г-жа Маринова.

Служител от КЕВР потърси г-жа Десислава Маринова - производител, за видео разговор чрез програмата за съобщения Skype, но не беше осъществена връзка.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Г-жа Маринова не е на линия.

Служител от КЕВР отново потърси г-жа Десислава Маринова - производител, за видео разговор чрез програмата за съобщения Skype.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Не може да се осъществи връзка с г-жа Маринова, но тя има възможността в 14-дневен срок да представи писмено становище в Комисията. Продължаваме с г-н Слави Михалев, който е собственик на фотоволтаична централа. Моля, връзка с г-н Михалев.

Служител от КЕВР потърси г-н Слави Михалев – собственик на фотоволтаична централа, за видео разговор чрез програмата за съобщения Skype, но не беше осъществена връзка.

Служител от КЕВР отново потърси г-н Слави Михалев – собственик на

фотоволтаична централа, за видео разговор чрез програмата за съобщения Skype.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Очевидно и г-н Михалев не е на линия, така ли? Не отговаря. Повторете опита още веднъж.

Служител от КЕВР отново потърси г-н Слави Михалев – собственик на фотоволтаична централа, за видео разговор чрез програмата за съобщения Skype.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Достатъчно. Не може да се осъществи връзка с г-н Михалев и за него ще кажа това, което казах и за г-жа Маринова, че в 14-дневния срок, при желание от негова страна, може да представи в Комисията писмено становище по проекта на решение на Комисията за енергийно и водно регулиране. Продължаваме с г-н Георги Дъбев, който ще представи позицията на Solar Solution Bulgaria.

Служител от КЕВР потърси г-н Георги Дъбев - управител на фирма Solar Solution Bulgaria, за видео разговор чрез програмата за съобщения Skype, но не беше осъществена връзка.

Служител от КЕВР отново потърси г-н Георги Дъбев - управител на фирма Solar Solution Bulgaria, за видео разговор чрез програмата за съобщения Skype.

Говори се без микрофон

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Очаквам потвърждение от нашия технически ръководител на комуникацията. Не е на линия. Длъжен съм, все пак, понеже той е записан тук, да съобщя и за него, че в 14-дневен срок може да се представи писмено становище. Г-жа Анна Филипова е следващата участничка, която ще представи становището на „ЕС – 3“ ООД. Моля, връзка с г-жа Филипова.

Служител от КЕВР потърси г-жа Анна Филипова – представляваща „ЕС – 3“ ООД, за видео разговор чрез програмата за съобщения Skype.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Тук вече има връзка. Здравейте, г-жо Филипова!

Анна Филипова – представляваща „ЕС – 3“ ООД:

Здравейте, чуваме ли се?

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Моля, да представите становището на представляваната от Вас компания по проекта на решение на Комисията за енергийно и водно регулиране, обект на настоящото обществено обсъждане. Слушаме Ви!

Анна Филипова – представляваща „ЕС – 3“ ООД:

Г-н Председател, уважаеми членове на Комисията и уважаеми колеги, благодарим за възможността и ние да се включим в обсъждането. Ще бъдем кратки, тъй като общо взето потвърждаваме доста от становищата на нашите колеги, които бяха представени до момента, като мислим, че цените за изкупуване на електричеството от фотоволтаични централи до 5 и до 30 kW трябва да бъдат преразгледани. Нашите основни аргументи са

във връзка с вече посочената тенденция, която наблюдаваме ние, като фирма, която се занимава с проектиране и изграждане на фотоволтаични системи точно от този тип, на повишение на цените, повсеместно на металите, кабелите, както и на панелите, които са основни компоненти, които влизат в тези системи. Това се дължи до голяма степен на увеличение на транспортните разходи, но не само, като ние наблюдаваме едно повсеместно увеличение на до 30% на цените, не само в нашия бранш, което ще бъде предизвикано от това увеличение. В този смисъл можем да посочим, че инфлацията от 2%, която е посочена в решението, смятаме за нереалистична на тази база. Също искаме да потвърдим, че ние имаме информация, че цените на свободния пазар в някои дни на м. май са достигнали до 200 лв. и това също трябва да бъде взето предвид. Това са нашите основни аргументи и ще представим и в писмен вид нашето становище в установения срок.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-жо Филипова за стегнатото изказване, което трябва да отбележа, че до голяма степен повтаря аргументите на преждеговорившите, но така е в списъка, Вие сте предпоследна от участниците. Пожелаваме Ви успешен ден от името на Комисията.

Анна Филипова – представляваща „ЕС – 3“ ООД:

Благодаря и на Вас.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

...Ще представите писмено становище в 14-дневен срок. Благодаря! Преминваме към последния записан участник, това е г-н Николай Ялъмов, който ще представи становището на „Еко Енерджи Мениджмънт“ ООД. Моля, връзка с г-н Ялъмов.

Служител от КЕВР потърси г-н Николай Ялъмов – управител на „Еко Енерджи Мениджмънт“ ООД, за видео разговор чрез програмата за съобщения Skype.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Здравейте, г-н Ялъмов, Вие сте последният участник в днешната дискусия. Преди това почти всички участници представяха становища на производители на соларна енергия, имаше участник производител на енергия от вятър и предполагам, че Вие ще представите становището си в качеството на производител на възобновяема енергия от биомаса.

Николай Ялъмов – управител на „Еко Енерджи Мениджмънт“ ООД:

Разбира се!

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Слушаме Ви, моля Ви да представите становището на вашата компания „Еко Енерджи Мениджмънт“ ООД. Заповядайте!

Николай Ялъмов – управител на „Еко Енерджи Мениджмънт“ ООД:

Чуваме ли се?

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Да, чуваме се добре.

Николай Ялъмов – управител на „Еко Енерджи Мениджмънт“ ООД:

Г-н Председател първо, бих искал да кажа, че под вашето вещо ръководство в областта на ценообразуването на преференциалните цени в последните шест години в

областта на биомасата цари пълен хаос. Това се доказва и от днешното предложение за новите преференциални цени. И тъй като на нас ни отне като компания три съдебни дела, с три отменителни решения на КЕВР, на цени на КЕВР, за да се доберем до информация, че всъщност в основата на ...*(лоша връзка)* и на ценообразуването, което използва КЕВР, стои една екселска таблица, която ...*(лоша връзка)* и никога не е търсено мнението на професионалната ...*(лоша връзка)* в областта на биомаса. Тази екселска таблица, която стои в основата на тези цени е с тежки пороци. Ние сме го доказали и конкретния доклад, който днес обсъждаме, също го доказва. Ако случайно имате пред Вас самия доклад от...*(лоша връзка)* мога да Ви отбележа конкретни параметри. Първо, на стр. 15 (долу) в доклада се описва, че коефициентът, по който се актуализира преференциалната цена, касаеща „Еко Енерджи Мениджмънт“ е -1,41%, а няма да коментирам това, как е постигнат този -1,41 % , но, тъй като за предния период преференциалната цена е 295,97 лв., новата преференциална цена, определена от КЕВР е 291,79 лв. Това по никакъв начин не отразява -1,41 %. В този доклад, който е представен от КЕВР не се разбира кое се актуализира с -1,41 %. Защото дори горе на стр. 15, когато се коментират отделните компоненти на преференциалната цена, елементарно математическо пресмятане показва, че тези 1,41 % не са приложени към цените ...*(лоша връзка)* Разбира се, ние ще внесем нашето възражение ...*(лоша връзка)* дори бих поканил един представител от вашия юридически екип във всички дела в съдебна фаза, вашите юристи...*(лоша връзка)* твърдят, че не може да се определи индивидуална цена, а се определят колективни цени за сектора. И за това...*(лоша връзка)*. В настоящият доклад, г-н Председател, на стр. 28, референтната стойност, която е взета от производители на биомаса е от един производител – „Монди Стамболийски“ ЕАД. Явно нямате повече производители върху които да направите тестовете ...*(лоша връзка)* да се сметне техните отклонения и техните коефициенти. Ние ще внесем нашето възражение писмено, както вече седма година го правим. Очакваме КЕВР да не се съобрази с нашите възражения, съответно ще възразим в съда и най – вероятно, тъй като тази математика тук, това решение в сегмента за биомаса ще бъде отменено...*(лоша връзка)*

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Ялъмов. Вие излязохте и извън темата на обсъждане, но естествено както виждате съвсем коректно оставих да кажете всичко, което желаете. Желая Ви успешен ден от името на Комисията. Колеги, отправям въпрос: има ли други междувременно записали се за участие в общественото обсъждане? Няма. В такъв случай, обръщам се към работната група. Колеги от работната група, желаете ли да коментирате някои от изказванията, които бяха направени по време на дискусиата? Заповядайте, г-н Младеновски, имате думата.

П. Младеновски:

Уважаеми г-н Председател, уважаеми членове на Комисията. Аз ще започна с възраженията на..., това бяха основно доставчици на оборудване на фотоволтаични панели, които са притеснени, че ще им намалее бизнеса. Много ясно се видя и направи ли Ви впечатление едно нещо? Всички говореха, колко се е вдигнал металът, колко това, колко онова, транспортни разходи и т.н., но някой каза ли колко точно е инвестицията, колко точно са инвестиционните разходи ...

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

И за какъв срок се изплащат.

П. Младеновски:

... Не, това няма никакво значение, никой не каза колко точно са инвестиционните разходи и къде е грешката в модела. Няма такава, защото аз съм проверил най-малко 100

производители. Напишете изграждане на фотоволтаична централа 30 kW в Гугъл. Ще излязат (на половината сайтове на фирмите пише) – КЕВР определила инвестиция толкова, но ние ще Ви я дадем за 30 хил. лв., 32 хил. лв., дори със смея да твърдя определената с 48 хил. лв. (808 евро на kW). За 30 kW централа, общата инвестиция е близо 48 хил. лв. Дори и тези инвестиционни разходи са надценени, защото аз още вчера съм се обадил на три фирми, всичките оферти за изграждане на...

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

На по-ниско от 48...

П. Младеновски:

...30 kW са много по-ниски. Да, по-високи са от 30, достигат до 40, 42, но не и 48, така че всички тук ми приказват някакви глупости (как се било вдигнало, сравняват с миналата година), за да може да продължава тази тенденция, едни хитреци да си купуват къщи в селата...

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Изоставени къщи, не къщи.

П. Младеновски:

...Изоставени къщи и да продължават да строят централи. Изкривява се. Лошото е, всички много... Г-н Стефанов каза, нещо говори за глобалните тенденции, за европейските цели и т.н. Когато всички тези неща, които казвам, за зелена енергия, за децентрализиране на системата и т. н., всичко това се изкривява през един, как да го нарека, нездрав икономически интерес, който отвращава хората от „зелената сделка“. Същото се случи през периода 2008 – 2012 г., заради високите преференциални цени и ясното отвращаване на хората от тези неща, когато бяха спрени преференциалните цени. Сега пак наблюдаваме едно желание за похабяване на обществен ресурс, а именно пак чрез нереално високи преференциални цени. Идеята на изграждане на малки фотоволтаични централи е енергията да се потребява там, където се произвежда. Какво се получава на практика? Тъй като в градските райони, където се потребява имотите са скъпи, а порутените паднали къщи са евтини, сега пренасочваме енергията да се произвежда там, където реално няма товар и не се потребява. Това нещо смятам, че няма да спре с така определената от нас 160 лв. преференциална цена, но поне ще се забави или поне няма да предизвика такъв голям интерес, тъй като в момента, ако трябва да сме честни, всички говорят за изграждане на 30 kW. На мен всякакви познати ми се обадят, всякакви хора, всеки ме пита, колко къщи купил, какво ще изгражда и т.н., фризьори, адвокати, какви ли не. Само с това се занимават в момента. Инвестицията се изплаща за 5 години, при сегашните нива на преференциалните цени...

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Вие отговорихте вместо участниците.

П. Младеновски:

Инвестициите при сегашните нива на преференциалните цени се изплаща за 5 години. Тук трябва да сме много внимателни, тъй като преференциалната цена, това представлява държавна помощ. Има си много строги изисквания на Европейската комисия относно държавните помощи. Те са разписани подробно в насоките относно предоставяне на държавна помощ. Там е написано, там е изрично посочено, че всяка една държавна помощ се предоставя до размера на разумната норма на възвръщаемост. Мислите ли, че е разумна норма на възвръщаемост на проект, при който инвестицията се изплаща на петата година? Не, не е. И ние рискуваме процедура, въпреки че подкрепят Европейската

комисия развитието на „зелената сделка“. Това, което се говори тук за европейските цели, ние рискуваме процедура за неправомерна държавна помощ, т. е. такава държавна помощ, която осигурява...

Доц. д-р Иван Н. Иванов:
Сврѣх печалба.

П. Младеновски:
...Сврѣх печалба, т.е. няма в момента законен бизнес в България, който да възвръща инвестицията на петата година, трябва да сме честни, така че нека, хубаво възразяват, но да посочат колко са реалните инвестиции спрямо заложените в цените.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:
Точно така.

П. Младеновски:
Това не го чуваме от нито един участник, всичките обясняваха, кое се е вдигнало, как се е вдигнало. Да, така е. И металите са се вдигнали, за транспортните разходи имам определени резерви, тъй като те се вдигнаха предвид блокирането на...

Доц. д-р Иван Н. Иванов:
Суецкия канал.

П. Младеновски:
...Суецкия канал, след това и предвид голямото търсене за Европа и невъзможността на Китай да се справи с транспортирането на всичките тези стоки, които се търсят и в Европа, и в Съединените щати, но това, според мен, до няколко месеца ще бъде урегулирано, така че цените на контейнерите ще се нормализират, но никой не посочи това. Още повече, че и в момента имаме интерес от горе-долу над 1000 MW, заявки в ЕСО (само за тази година) за работа на соларни централи на свободния пазар. Бизнес плановете на по-голямата част от тези централи са при 100 лв. на MWh и без осигурен PPE, без осигурен договор за дългосрочно изкупуване. Ние определяме цена 60% по-висока от тази и осигурен PPE за 15 години, което един разумен инвеститор, не говоря за случайните, за които казах, които изкупуват къщи с цел бързо печалбарство. Един разумен инвеститор ще оцени, че това е 60% над предлаганите на пазара PPE за около 100 лв. и в същия момент има гарантирано изкупуване през следващите 15 години. Това сравняване на свободния пазар с преференциалната цена не смятам, че е коректно, тъй като чл. 25 позволява естествено изграждането, тази централа да не е по чл. 24, т. 1 с преференциална цена, а за собствено потребление. След като всеки един, след като някой счита, че по този начин на свободния пазар ще купува по-скъпо енергия, винаги тези централи могат да бъдат за собствено потребление и винаги могат да се откажат от преференциалната цена, така че това не смятам, че е разумен аргумент, който по някакъв начин да промени вече изложеното от работната група в доклада.

Тук искам да се спра и на казаното от г-жа Стоилова, която твърди, че техните изчисления за коефициента не съвпадат с изчисленията на работната група. Изчисленията на работната група са на база на официално предоставени с документи графици от Електроенергийния системен оператор, на посочените в доклада производители и на цените от Българска независима енергийна борса. Аз ще помоля, за да е всичко максимално коректно, когато изпратят възраженията си да изпратят на електронен носител техните изчисления, с техните графици и с това, което те са използвали като първични данни, за да се види къде евентуално би могла да бъде грешката в една от двете страни, защото аз съм почти 100% сигурен, че на базата на изходните данни, официално

предоставени от ЕСО и от Българска независима енергийна борса, това е коефициентът, който се получава, но все пак нека да ги изпратят и официално, за да не си ги пишем и говорим само - има отклонение, няма отклонение. Нека да се види причината за това разминаване. По отношение на казаното от г-н Ялъмов, защо използваме един производител. Има си в Наредбата, не са толкова много производителите от биомаса, които са над 1 MW, които са преки членове на балансираща група. Спазено е условието на Методиката, разписана в Глава 3а от Наредба №1, така че не смятам, че това е някакъв проблем, още повече, че и „Монди Стамболийски“ ЕАД си е най-големият производител на енергия от биомаса. Ако някой от колегите иска да вземе думата по нещо друго казано?

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Младеновски. Благодаря за сериозното изказване, което направихте всъщност като обобщение, касаещо доклада, който Комисията е изготвила и се явява ясен отговор на по-голямата част от възраженията, които бяха изказани по време на дискусиата. Това, което казахте, г-н Младеновски, всъщност беше разисквано преди днешното обществено обсъждане и аз изцяло подкрепям както изложеното становище, така и конкретните предложени стойности в доклада на работната група и проекторешението, което беше обект на днешното разискване. Колеги, имате ли Ви някакви въпроси или изказвания? Заповядайте, г-н Ремзи Осман.

Р. Осман:

Трябва да остане за стенограмите. Разбира се, че е достатъчно, г-н Председател, говори достатъчно и изказването на председателя и мисля, че се споделя от всички членове, но хубаво е да кажем, че ЕРП – тата имат задължение по закон да присъединяват всички централи, говорим за фотоволтаици. Това е така, но от друга страна, преди малко директорът на дирекция обясни и всички ние го знаем и обществото го знае. Една група законно искат да заобиколят закона, т.е. изкупувайки масово изоставени сгради, изобщо не става въпрос за собствено потребление. И ние го знаем. В един момент, както ние даваме задължителни указания на ЕРП – тата, ще се наложи да защитаваме и интереса, защото ще идват жалби до нас и от другата страна, че ЕРП-тата са прави понякога, когато отказват присъединяване. В един момент тези малки населени места, където потреблението е толкова слабо... В неделя имах с един, който се занимава с изграждането на фотоволтаици, казаха ми, че даже има и под 40 хил. лв. В неделя имах среща в провинцията, под 40 хил. лв. в провинцията изграждат. Всеки иска висока цена, но някой трябва да плати тази цена, ако наистина ние желаем и не се съмнявам, че е така. Желая да бъдем регулатор, който да каже истината, много ясно трябва да го кажем и да остане в стенограмите, че това нещо не може да продължава така. Да, даваме задължителни указания на ЕРП – та, но в същия момент ЕРП-тата са прави. Какво следва от това? Изборите за Народно събрание ще бъдат скоро, ние сме задължени да информираме законодателя за пропуски в закона. Според мен има един пропуск и той трябва да бъде коригиран от законодателя, за да бъде защитен интереса на обикновения човек.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

На обществото.

Р. Осман:

На обществото. Иначе наистина започва една кампания, както беше 2010 г. в този период. Нека да бъдем така отговорни и веднага след изборите да информираме, г-н Председател, Народното събрание, че за в бъдеще наистина ще имаме голям проблем. Присъединявам се, разбира се, към казаното от г-н Пламен Младеновски. Рано или късно ще видите, че тази държавна помощ е „некоректна“, в кавички да го кажем сега.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Осман. Изцяло подкрепям и Вашето изказване и действително още в първите месеци на новото Народно събрание в един добър диалог и взаимодействие с Комисията по „Енергетика“, трябва да намерим решение, което да изчисти този въпрос, за да няма изкривяване на разбирането за европейската директива. При мен има стотици снимки на изоставени къщи, които са закупени на безценица и реално върху тях ще бъдат изградени соларни централи. Няма никакво домакинство в тези имоти, което означава, че се нарушава европейското изискване, това да бъде децентрализирано производство за задоволяване на нуждите на домакинството и само излишъкът да бъде подаван към енергийната система. И аз не знам, ако някой предизвика проверка от страна на европейските органи и те видят тази ситуация, дали срещу България няма да бъдат предприети и съответни санкции, защото това наистина нарушава духа и смисъла на европейската директива за подпомагане развитието на соларната енергия, а иначе без преференциални цени всеки е в състояние да изгражда соларни централи и да подпомага България да достигне предвидения процент за 2030 г., производство и потребление на възобновяема енергия. Благодаря Ви, колеги за участието. Благодаря на работната група и преди да закрия общественото обсъждане, искам да повтора: срокът за представяне на предложения и становища на Комисията е 14-дневен и той е императивен, необходимо е да бъде спазен от всички, които желаят да представят становища в Комисията, за да може след това Комисията, работната група, да разполага с достатъчен срок, за да отрази становищата във финалния доклад, който ще съпътства проекта на решение, който трябва да бъде приет на закрито заседание на Комисията, който го насрочвам за 01.07.2021 г. от 14:00 часа.

Приложение:

1. Писмо на КЕВР с изх. № Е-03-17-20/27.05.2021 г. - покана до заинтересованите лица относно проект на решение относно определяне на преференциални цени на електрическата енергия, произведена от възобновяеми източници, актуализация на преференциални цени на електрическата енергия, произведена от биомаса и определяне на премии на производителите на електрическа енергия от възобновяеми източници с обща инсталирана мощност 500 kW и над 500 kW.

ЧЛЕНОВЕ НА КЕВР:

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

.....
(Г. Добрев)

ДОЦ. Д-Р ИВАН Н.ИВАНОВ

.....
(Р. Осман)

.....
(А. Йорданов)

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

Р. ТОТКОВА

.....
(В. Владимиров)

.....
(Г. Златев)

.....
(Е. Хаританова)

Протоколирал:
(И. Зашева - главен експерт)